

Iva Dobrila
Goran Sporiš
Željko Hraski

EFEKTI JEDNOGODIŠNJEG SPORTSKOG PROGRAMA DJECE PREDŠKOLSKE DOBI U RIJECI I ZAGREBU

Uvod i cilj istraživanja

Vježbanje i uopće bavljenje različitim sportskim aktivnostima moralo bi postati svakodnevna navika i trebalo bi ga provoditi već od najranije dobi. Iz tog je razloga konstruiran i pokrenut sportski program za djecu predškolske dobi u kojem su osim klasičnih sportskih sadržaja prilagođenih za djecu te dobi, integrirani i svi značajni aspekti razvoja djeteta kao kompletne ličnosti (Hraski 1995., Žuljević-Vukelić 1995.). Program obuhvaća različite prirodne oblike kretanja (trčanja, puzanja, provlačenja, preskakivanja, višenja, itd.) te sadržaje iz raznih sportova (atletika, gimnastika, košarka, nogomet, rukomet, aerobik, itd.). Cilj ovog rada bio je utvrditi jednogodišnje efekte tog programa na promjene u nekim odabranim motoričkim sposobnostima djece, te utvrditi da postoji li razlika između djece koja sudjeluju u tom programu u vrtićima u Rijeci i u Zagrebu.

Metode

Istraživanje je provedeno na uzorku od ukupno 57 dječaka starih 6 godina, od čega 35 iz Rijeke i 22 iz Zagreba.

Efekti programa provjereni su baterijom od četiri testa, namijenjenih procjeni dijela motoričkih sposobnosti djece: agilnosti, eksplozivnoj snazi nogu, repetativnoj snazi trupa, repetativnoj i statičkoj snazi ruku i ramenog pojasa, te fleksibilnosti.

Nakon provedenog mjerenja, dobiveni podaci obrađeni su programom *Statistica for Windows 5.1*. U skladu s ciljem rada, statistička značajnost prvog i drugog mjerenja provjerena je t-testom za zavisne uzorke. Za utvrđivanje razlika između djece koja su polazila isti program u Zagrebu i Rijeci korištena je diskriminacijska analiza.

Rezultati i rasprava

Usporedbom rezultata inicijalnog i finalnog provjeravanja (Tablice 1 i 2), evidentno je da je sportski program utjecao na statistički značajno, bitno poboljšanje rezultata u svim

mjerenim motoričkim komponentama. Promjene motoričkih sposobnosti od inicijalnog do finalnog provjeravanja u svim varijablama statistički su značajne.

Tablica 1. Rezultati t-testa za ispitanike iz Rijeke

	Mean	Std.Dv.	N	Diff.	Std.Dv.Diff.	t	df	p
KOCKE_1	12,77	1,00						
KOCKE_2	11,99	0,79	35,00	0,78	0,54	8,60	34,00	0,00
MPT_1	26,56	6,54						
MPT_2	34,74	6,78	35,00	-8,18	4,67	-10,37	34,00	0,00
MIV_1	13,28	7,31						
MIV_2	25,74	14,98	35,00	-12,46	11,99	-6,15	34,00	0,00
PRETK_1	6,06	4,90						
PRETK_2	7,69	4,25	35,00	-1,63	2,56	-3,77	34,00	0,00

Tabela 2. Rezultati t-testa za ispitanike iz Zagreba

	Mean	Std.Dv.	N	Diff.	Std.Dv.Diff.	t	df	p
KOCKE_1	11,96	1,11						
KOCKE_2	11,61	0,86	22,00	0,35	0,67	2,43	21,00	0,02
MPT_1	24,59	6,49						
MPT_2	35,41	6,75	22,00	-10,82	4,66	-10,90	21,00	0,00
MIV_1	8,65	4,25						
MIV_2	19,39	13,65	22,00	-10,75	11,46	-4,40	21,00	0,00
PRETK_1	1,55	3,00						
PRETK_2	4,91	3,82	22,00	-3,36	2,59	-6,09	21,00	0,00

Diskriminacijska analiza provedena je s ciljem da se utvrdi postoji li razlika između ispitanika koji polaze isti program u Zagrebu i Rijeci i to s obzirom na rezultate dobivene inicijalnim provjeravanjem. U tablicama 3 i 4 prikazane su svojstvena vrijednost, kanonička korelacija, Wilksova lambda i rezultati χ^2 testa inicijalnog mjerenja i finalnog mjerenja (Zagreb-Rijeka).

Tablica 3 – rezultati diskriminativne analize – inicijalno mjerenje

λ	R	Wilksova λ	χ^2	df	p-razina
0,74	0,65	0,57	28,81	4	0,000009

Rezultati diskriminacijske analize pokazuju da na osnovu rezultata dobivenih inicijalnim provjeravanjem, diskriminacijska funkcija statistički značajno razlikuje djecu iz Zagreba i Rijeke. Isti je postupak primijenjen za analizu finalnih rezultata provjeravanja (Tablica 4), a rezultati su ponovo pokazali statistički značajne razlike između ispitanika iz Zagreba i Rijeke.

Tablica 4 – rezultati diskriminativne analize – finalno mjerenje

λ	R	Wilksova λ	χ^2	df	p-razina
0,33	0,502	0,75	15,10	4	0,004496

Prema podacima finalnog provjeravanja, ispitanici iz Rijeke imaju bolju fleksibilnost i statičku snagu ruku i ramenog pojasa, dok ispitanici iz Zagreba imaju bolje razvijenu repetativnu snagu trupa i agilnost.

Također, evidentno je da na inicijalnom i finalnom provjeravanju postoji razlika između djece koja su isti program polazila u Rijeci i Zagrebu. Međutim, ova se razlika znatno smanjila u toku jednogodišnjeg sportskog programa. Prema razlici aritmetičkih sredina inicijalnog i finalnog provjeravanja motoričkih sposobnosti, ispitanici iz Zagreba imaju veću razliku aritmetičkih sredina (35,28) u odnosu na ispitanike iz Rijeke (23,05). To kazuje da je sportski program znatno utjecao na poboljšanje motoričkih sposobnosti kod svih ispitanika, ali, budući da su ispitanici iz Zagreba bili inicijalno "slabiji" od ispitanika iz Rijeke, njihov napredak je puno veći, odnosno program rada je kod njih izazvao veće efekte.

Zaključak

Sportski program za djecu predškolske dobi koji su polazili ispitanici iz Rijeke i Zagreba izazvao je znatne promjene u mjerenim motoričkim sposobnostima kod obje skupine ispitanika (sve promjene su bile statistički značajne). Ipak, rezultati provedene analize ukazuju na izvjesne razlike u motoričkom statusu ispitanika iz Rijeke i Zagreba. Naime, već na inicijalnom mjerenju ispitanici iz Rijeke ostvarili su bolje rezultate i tu prednost zadržali su i na finalnom mjerenju. Međutim, razlike između inicijalnog i finalnog stanja su veće kod ispitanika u Zagrebu, što govori u prilog dobro sastavljenom i provedenom programu kod obje skupine ispitanika. Takve značajne pozitivne promjene u motoričkom statusu ispitanika, izazvane utjecajem kinezioloških operatora primijenjenog sportskog programa, ukazuju na potrebu šire primjene sličnih programa u radu sa djecom predškolske dobi.

Literatura

- 1.) Haler, M., Zeljković, B. (1996). Psihološko-pedagoške osnove tjelesnog vježbanja i sporta za djecu predškolske dobi. Zbornik radova "Fitness", Fakultet za fizičku kulturu, Zagreb.

- 2.) Hraski, Ž., Živčić, K., Žuljević-Vukelić, N. (1995). Efekti eksperimentalnog polugodišnjeg športskog programa za predškolce. Zbornik radova 4. *Ljetne škole pedagoga fizičke kulture RH*, str. 157-159, Rovinj.
- 3.) Hraski, Ž., Živčić, K. (1996). Mogućnosti razvoja motoričkih potencijala djece predškolske dobi. Zbornik radova "*Fitness*", Fakultet za fizičku kulturu, Zagreb.
- 4.) Hraski, Ž., Živčić, K. (1993). Praćenje i vrednovanje motoričke efikasnosti učenika jedne međunarodne američke škole. *Kineziologija* (25),1-2.
- 5.) Hraski, Ž., Živčić, K., (1995). Prijedlog standarda za praćenje nekih aspekata motoričke efikasnosti djece predškolske dobi. Zbornik radova 4. *Ljetne škole pedagoga fizičke kulture RH*, str. 153-154, Rovinj.
- 6.) Žuljević-Vukelić, N., Zeljković, B., Haler, M., Korpar, V. (1995). "Vjeverica"-Športski vrtić ASCO. Zbornik radova 4. *Ljetne škole pedagoga fizičke kulture RH*, str. 155-156, Rovinj.